

NEJČASTĚJŠÍ DRUHY ŠKOLNÍCH OBTÍŽÍ

Školní výkony mohou být ovlivněny: specifickými obtížemi (specifické poruchy učení – dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie...), poruchami aktivity a soustředění, ale i nepříznivým zdravotním stavem, vztahy a výchovnými styly v rodině, adaptací na školní prostředí, odlišným kulturním prostředím žáka aj.

Nejčastější druhy školních obtíží

Ve čtení:

Obtíže ve čtení se mohou týkat rychlosti, přesnosti, zvládnutí formální stránky čtení a porozumění textu. Problémy se objevují zejména v situacích, kdy je dítě závislé na čtení a práci s textem, například při čtení zadání úkolů, porozumění textu, zápisech z tabule.

Co dělat, když nejde čtení?

- při čtení rozdělte práci na kratší úseky, aby nedocházelo k nadměrné únavě. Dávejte dítěti čas na odpočinek a střídejte činnosti.
- při procvičování čtení vytvořte pozitivní atmosféru a dbejte na pravidelnost – častěji, ale krátce. Důležité je netlačit na tempo čtení a klást důraz na porozumění čtenému.
- vhodné je sledovat text prstem nebo záložkou, tužkou a maximálně přizpůsobit tempo možnostem dítěte, což znamená nelpět na rychlosti
- vybírejte krátké, zajímavé texty s větším písmenem a více obrázky, aby to dítě bavilo (např. knihy dle jejich zájmů, bajky, vtipy,...)
- dítě chvalte za práci, snahu, projevený zájem, za částečný úspěch
- nekárejte za chybu
- pokud nevidíte pokroky, konzultujte s paní učitelkou
- podporujte kladný vztah ke čtení – čtěte jim, čtěte s nimi

V písemném projevu:

Obtíže v psaní se mohou týkat grafické nebo obsahové stránky psaní. Problémy se objevují: v rychlosti a plynulosti psaní, v zapamatování tvarů písmen, čitelnosti a úpravě, v časté chybovosti. Při psaní mohou mít děti neobvyklé postavení těla, špatný úchop psacího náčiní provázený bolestí píšící ruky. Proces psaní je velmi pomalý a zdoluhavý. Psaní vyžaduje tolik úsilí a pozornosti, že zůstává málo prostoru pro obsahový a gramatický aspekt textu.

Co dělat, když nejde psaní?

- rozvíjet hrubou, jemnou motoriku
- dodržovat správnou polohu těla, zajistit vhodný pracovní prostor se stolem a židlí odpovídající výšky, tak aby dítě mohlo mít nohy opřené (o zem, o podložku)
- dbát na správné držení psacího náčiní (info. www.grafomotorika.eu)
- používat vhodné psací náčiní (např. trojhranný systém, pera či tužky lehce spouštějící stopu)
- upevňovat tvary písmen hravou formou (např. psaní do písku, na tabulku...)
- odůvodňovat pravopisné jevy před napsáním slova
- vést ke kontrole psaného a kontrolu upřesnit, rozdělit na jednotlivé kroky
- procvičovat pravopisná pravidla s názornými pomůckami (např. Přehledy pravopisu – Alter, nakl. Tobiaš – pravopisné křížovatky, využití PC aplikací – Kaminet, Umíme to,...)

V počítání:

Obtíže v počítání mohou mít různé projevy: zvýšená a déletrvající potřeba názoru (prsty, předměty, počítadlo) i při počítání v oboru do 10 a 20, počítání po jedné místo použití rozkladu čísel při sčítání a odčítání jedno a dvouciferných čísel, obtíže s rozpoznáním početních řádů, neupevněné postupy jednotlivých operací a jejich opakované zapomínání, písemné provádění i velmi jednoduchých početních úkonů, záměny početních operací, nepochopení principu početních operací a neschopnost jejich aplikace, obtíže se slovními úlohami, problém aplikovat daný postup na mírně odlišnou úlohu, neuvědomění si nelogičnosti výsledku.

Co dělat, když nejde matematika?

- při práci s dítětem rozdělte práci na kratší úseky, nepřetěžujte ho
- využívejte názorné pomůcky, upřednostněte takové, které dítěti vyhovují (např. předměty k počítání, stovkové počítadlo s barevným odlišením, miskové počítadlo, barevné hranoly, počítací tyčinky, pracovní materiály Mgr. J. Bednářové)
- postupujte od známého k novému, začínejte s tím, co dítě bezpečně zvládá
- snažte se matematiku aplikovat do běžného života dítěte a rodiny (spočítáme, kolik bylo zaplacené za nákup, kolik je na plechu koláčků, jak rozdělím bonbony mezi sourozence apod.)
- hrajte deskové či logické hry, kde je potřeba počítat

V pohybově koordinačních dovednostech:

Obtíže v pohybové oblasti se často promítají i do školních dovedností, jako je čtení, psaní, počítání, pracovní činnosti, výtvarná výchova. Mezi nejčastější projevy patří obtíže v koordinaci pohybů a v

rovnováže, v sebeobslužných činnostech, v motorice mluvidel, neobratnosti v kresbě. Tyto obtíže je vhodné konzultovat s pediatrem a dalšími odborníky na základě doporučení pediatra.

V aktivitě a v soustředění:

Obtíže mohou mít různé příčiny (např. zdravotní stav, temperament, oslabení centrální nervové soustavy, únava, pracovní zralost, osobnostní ladění, vyšší potřeba pohybové aktivity).

Poruchy pozornosti a aktivity stanovuje klinický psycholog nebo psychiatr.

V chování a prožívání:

Prožívání běžných životních situací dítětem je někdy subjektivně intenzivnější, obavy dítěte a strach jsou častější a týkají se více situací.

Co mohou rodiče udělat, aby se dítě cítilo lépe?

- odvést pozornost od zdroje strachu
- podporovat a chválit dítě za samostatnost
- být dobrým příkladem pro dítě
- vyvarovat se přehnaných reakcí (na strach dítěte vhodně reagovat)
- podporovat zájmové aktivity dítěte, které si samo vybere

Další informace lze dohledat např. na webových stránkách org. Locika, Nevypusť duši, využívat knihy o emocích, Ferda a jeho mouchy.

V případě přetrvávání obtíží doporučujeme vyhledat odbornou pomoc (např. klinický psycholog, dětský psychiatr, pediatr...).